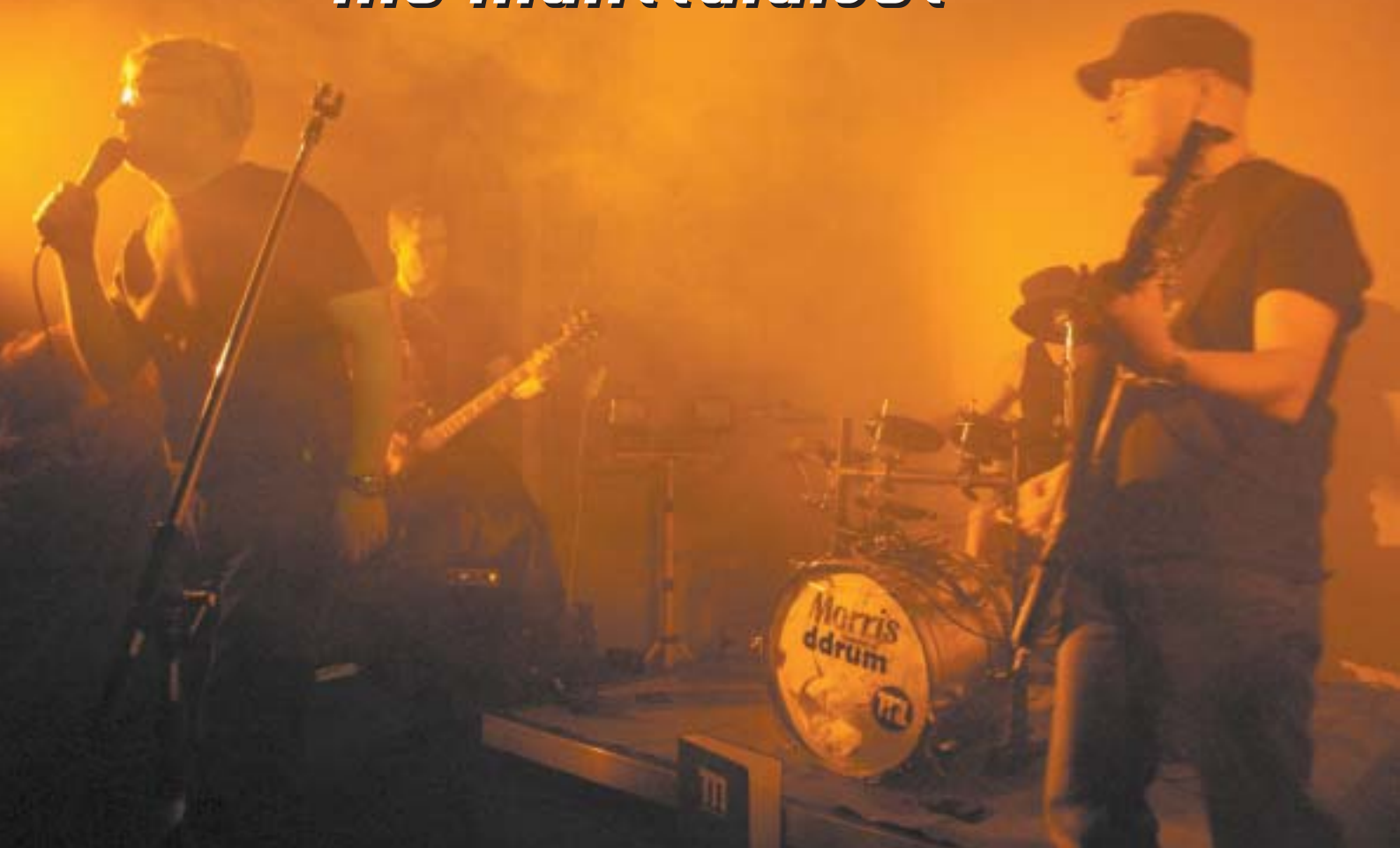

Metsäliitto, myötähäpeä ja me mänttäläiset

Myötähäpeä on termi, joka yhdistyy monin tavoin mänttäläiseen kulttibändiin. Mutta miten tähän on tultu ja kenen on syytä hävetä tänään?

Elokuu 1999, lämmin loppukesän iltapäivä.

Laulaja, kitaristi ja rumpali istuskelevat kitaristin pihalla. Illalla Mäntän jäähallissa esiintyy Virve Rosti & Menneisyyden vangit, ja pojat kuluttavat aikaa keikkaa odotellen, olutta juoden. Rumpali alkaa ajankulukseen paukutella kitaristin jostain syystä ulos nostaman vanhan-aikaisen pulpetin kantta.

Kitaristi hakee sisältä jo pikkuisen räjähtäneen akustisen kitaran ja alkaa rämpytellä rumpalin mukana. Sointukulku on juuri niin yksinkertainen kuin se tällaisissa tilanteissa aina on; klassinen D: A: E:, kerta toisensa jälkeen, loputtomiin toistuen, välillä sointujen järjestystä vaihtaen.

Oluiden vähentyessä ja nousuhumalan kasvaessa suomalaiset äijät alkavat yleensä

pitää muutenkin ääntä. Niin nytkin. Tällä kertaa ääni muistuttaa etäisesti laulamista. Ilmeisesti tuo yhä taustalla pyörivä komppi saa pojat hieman villille tuulelle.

Jossain vaiheessa poikien kaveri kävelee pihaan. Joku tokaisee: Pihlajamaan Heikki! Kappaleeseen alkaa saman tien syntyä sanoja. Ne kertovat Pihlajamaan Heikistä, leikkimisestä ja sen sellaisesta.

Eletään historiallisia hetkiä: vaikka läsnäolijat eivät sitä vielä tiedä, bändi nimeltä Metsäliitto ja sen ensimmäinen oma kappale ovat juuri syntyneet.

Bändi ei synny aivan tyhjän päälle. Laulaja ja rumpali olivat jo jonkin aikaa soitelleet yhdessä. Molemmilla oli musiikillista taustaa: rumpali oli tuolloin hiljaiseloa viettäneen legendaarisen Rattuksen alku

laulu: sampo
kitara: marko
basso: hannu
rummut: vp

www.metsaliitto.com

alkuperäisjäsen, ja laulaja puolestaan oli jo jonkin aikaa soitellut lähinnä itsekseen saksofonia.

Kahden miehen orkesterilla oli jo nimikin: *Trio Forrester*. Tosin tuore bändi oli jonkinlaisessa identiteettikriisissä. Kun laulaja ja rumpali olivat löytäneet laulajan kodin kellarista vanhaa Metsäliiton mainosmateriaalia, he olivat alkaneet harkita bändin nimen vaihtamista. Ilmaisella oheismarkandisella on aina käyttöä.

Kun kitaristi elokuussa 1999 liittyi bändiin, oli aika luopua lopullisesti vanhasta nimestä. Eihän triossa voi mitenkään olla kolmea jäsentä, pojat ilmeisesti ajattelivat. *Metsäliitto* kuulosti ehkä muutenkin paremmalta.

Vuosituhanen vaihtuessa Metsäliitto on juuri ja juuri jollain lailla olemassa, silloin tällöin treenaillaan. Enimmäkseen soitellaan jotain jazzintapaista. Laulaja puhaltelee fonia ja kitaristi räkkää bassoa. Rumpali sentään tietää jo tässä vaiheessa, mitä haluaa.

Mukana on silloin tällöin myös *Pianisti*. Elävääkin kokeillaan, kun tuttavapiiriin kuuluu Mäntän musiikkiopiston rehtori *Mika Sairanen*. Yleensä pianistin virkaa hoitaa kuitenkin jonkinlainen pianonsoittoharjoitteluun tarkoitettu cd. Kun cd katoaa, pianisti saa bändistä lopullisesti kenkää.

Soittaminen on tässä vaiheessa kovin satunnaista. Pojilla on päivisin muutakin tekemistä kuin rämpytellä kavereiden kanssa. Kaikki työskentelevät toimitus- tai toiminnanjohtajina mänttäläisissä yrityksissä tai kulttuurilaitoksissa. Myös leijonahommat, joihin kaikki bändin jäsenet osallistuvat, vievät oman aikansa.

Huhtikuu 2001

Juhlitaan kitaristin toisen tyttären varpajaisia. Olohuoneen nurkkaan on nostettu erinäinen määrä musiikki-instrumentteja, ja Metsäliitto soittelee kavereilleen. Biisit loppuvat nopeasti, ja jamit alkavat. Soittimet ovat kaikkien käytettävissä.

Jossain vaiheessa bassoon tarttuu *basisti*, Metsäliiton pojille tässä vaiheessa vielä melko

tuntematon nuori kaveri. Hänet on kutsuttu paikalle oikeastaan sattumalta, koska hän pelailee poikien kanssa samassa kaukalopallojoukkueessa.

Ei basisti soittaa osaa, ei hän ole koskaan ennen bassoon edes koskenut. Joku näyttää hänelle, mistä kohtaa basson kieliä pitää milloinkin painaa.

Basisti innostuu. Hän ilmoittaa Metsäliiton pojille, että hän liittyy bändiin basistiksi.

Pojat yrittävät toppuutella: bändissä oikeastaan on jo basisti, joka nyt vain sattumalta soitteli kitaraa. Ehkä pojat aprikoivat muutenkin kokelaan kompetenssia – hänän on vain myyntijohtaja, ei toimitus- tai toiminnanjohtaja. Leijona hän sentään on, vieläpä uunituore jäsen poikien omassa klubissa.

Basisti on joka tapauksessa sinnikäs. Kun kaukalopallotreenit taas syksyllä alkavat, hän kertoo sunnuntai toisensa jälkeen olevansa yhä käytettävissä. Kun hän lopulta mainitsee ostaneensa oman basson, pojat heltyvät ja ottavat hänet bändiin.

Uunituoreen muusikon upouusi soitin yhdistetään ensimmäisen kerran vahvistimeen bändin seuraavissa treeneissä. Kitaristista tulee vihdoin kitaristi.

Samalla vaihdetaan täysin linjaa. Kun bändin uusi jäsen ei osaa soittaa instrumenttiaan, jazzia ei kannata enää yrittää soittaa. Niinpä laulajakin laittaa saksofonin laatikkoon ja avaa äänensä.

“Syntyy päätös. Coverit jätetään omaan arvoonsa, ja Metsäliitto soittaa vastedes vain omia, Mänttään liittyviä kappaleita. Mänttä-yhteyttä alleviivataan muuttamalla bändin nimi. Se on nyt Metsäliitto Mäntän konttori.”

Bändi alkaa veivata punkkia

Kesäkuussa 2002 Metsäliiton pojat treenaavat kolmatta julkista keikkaansa varten. Se on samalla bändin ensimmäinen festivaalikeikka. Bändi on pyydetty pääesiintyjiksi ensimmäistä kertaa järjestettävään, myöhemmin legendaariseksi muodostuvaan Haapaniemi Rokiin.

Coveritakin soitellaan, mutta ennen kaikkea bändi uskoo omiin kappaleisiinsa. Treenattuina on *Pihlajamaan Heikin* lisäksi muun muassa *Luottamuspuola*, joka kertoo silloisista Mäntän kunnalliselämään liittyneistä vakavista ongelmista.

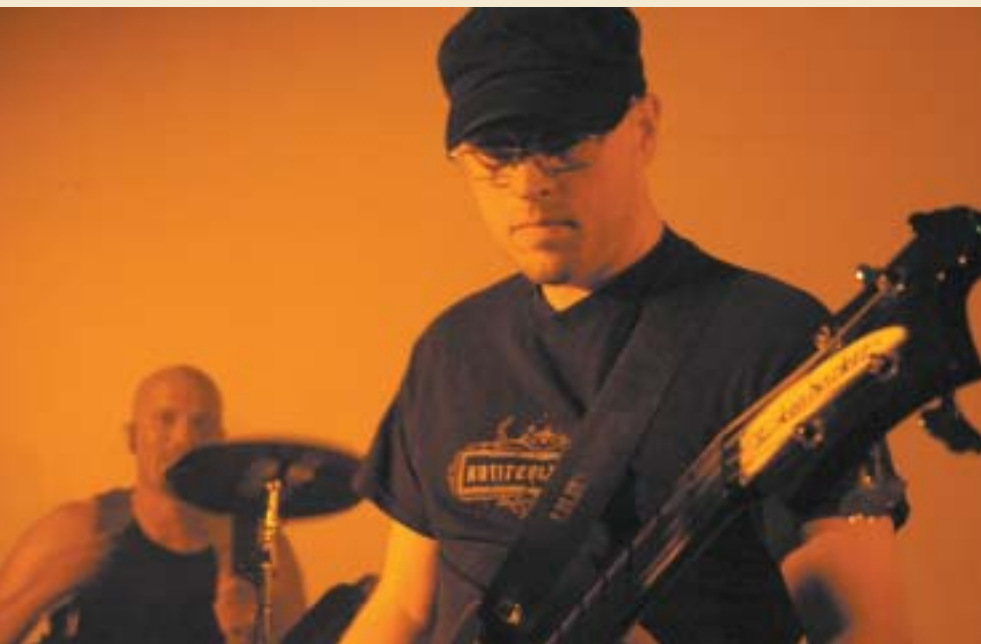
Kun Haapaniemi Rok järjestetään Kuoreveden rannalla, bändi päättää tehdä ajankohtaisen biisin *Venäläisten lomakylä* – juuri noihin aikoihinhan Kuoreveden rannalle kaavailtiin venäläisille tarkoitettua loma-asuntoaluetta.

Uusi biisi syntyy kuten en-tisetkin, jammaillensa. Kun se alkaa olla valmis, joku bändin jäsenistä oivaltaa, että nämä omat biisithän liittyvät kaikki tavalla tai toisella Mänttään ja erityisesti sen kunnalliselämään.

Syntyy päätös. Coverit jätetään omaan arvoonsa, ja Metsäliitto soittaa vastedes vain omia, Mänttään liittyviä kappaleita. Mänttä-yhteyttä alleviivataan muuttamalla bändin nimi. Se on nyt *Metsäliitto Mäntän konttori*.

Metsäliitto on lopulta löytänyt linjansa.

Metsäliitto Mäntän Konttorin rytmisektiossa yhdistyvät kokemus ja innokkuus.

Kun jäljittelijät tulevat kuvioihin, huomaat olevasi edelläkävijä

Hypätään ajassa eteenpäin: on joulukuuta 2006. Uusi vuosi on Mäntässä vaihtumassa totutusti Erkkilä Rokissa, jossa Metsäliitto Mäntän konttori on viime vuosina ollut vakituinen pääesiintyjä. Kun bändiä ei tällä kertaa jostain syystä ole saatu lavalle – ovatko kasvaneet keikkapalkkiot jo este esiintyä kotoisilla mänttäläisillä festareilla? – järjestäjät ovat haalineet jostain paikalle Metsäliittokloonin *Jaakko-Samuli ja Metsämannut-orkesteri*.

Bändi soittaa Metsäliitto-covereita ja epämääräisiä sovelluksia Metsäliiton tunnetuimmista hiteistä.

Keikan jälkeen istun paikalla hengailevan basistin ja rumpalin kanssa Erkkilä Rokin VIP-alueen saunassa. Keskustelemme bändin kuulumisista ja tulevaisuudennäkymistä. Saunan tunkeutuu myös Jaakko-Samuli, joka kertoo haluavansa vierailta esikuvabändinsä seuraavalla levyllä. Rumpali ja basisti väistelevät ja onnistuvat tahdikkaasti vaihtamaan puheenaihetta.

Mitä oikein on tapahtunut? Metsäliitto Mäntän konttori on joulukuussa 2006 niin suosittu bändi, että sen ympärille on Mäntässä syntynyt oma underground-kulttuurinsa. Jaakko-Samulin bändi ei ole ainoa mänttäläinen orkesteri, joka perustaa oman uransa Metsäliiton imitoimiseen. Mänttäläiset ovat viime vuosina saaneet kauhustella muun muassa sellaisia Metsäliittoklooneja kuin *Vasemmistoliiitto* ja *Väestöliitto*, molemmat Metsäliiton covereilla ratsastavia bändejä.

Kuka tietää, treenaileeko jossain mänttäläisissä kellareissa tälläkin hetkellä vaikkapa sellaisia orkestereita kuin *Maalaisliitto* tai *Avioliitto*? Toivottavasti ei sentään. Vaikka toki tällaiset ilmiöt on vain hyväksyttävä kulttuurisina tosiasioina, jopa välttämättömyyksiä.

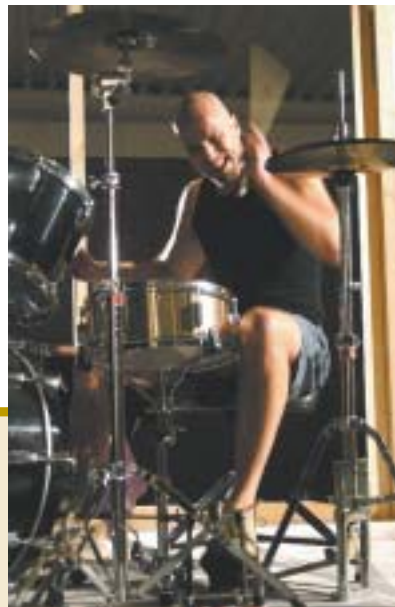
VP on erittäin kokenut rumpali. Tarkkuus ja (tarvittaessa) supernopeat kompit ovat tavaramerkkejä.

Niin, mitä on tapahtunut? Miten Metsäliitto Mäntän konttori, kasvoi niin suureksi jutuksi, että sen ympärille on syntynyt tällainen mänttäläinen alakulttuuri? Tätä kysymystä selvittääksemme meidän on palattava Erkkilä Rokin Vip-saunaan.

Myötähäpeä, mitä se tarkoittaa ?

Keskustellessani saunassa basistin ja rumpalin kanssa Metsäliiton olemuksesta rumpali nostaa yllättäen esiin termin *myötähäpeä*. Olen ensin varautunut, mutta sitten innostun. Niin tietysti, sanahan kertoo siitä ivan sävyttämästä empatiasta, jolla bändin kappaleissa suhtaudutaan Mänttään ja sen kunnalliselämään. Ja koska mänttäläiset ovat paikallispatrioottisia ihmisiä, jotka niin usein joutuvat kaupunkinsa kunnalliselämän kiemuroita seuratessaan hämilleen, he ehkä samastuvat hyvin voimakkaasti Metsäliiton kappaleissa esitettyihin ajatuksiin? Ja ylipäänsä siihen filosofiaan, johon koko bändi nojautuu?

Esittäessäni tällaisia ajatuksia basisti ja rumpali kuitenkin kärsimättömästi torjuvat ne ja selittävät puolestaan monin sanakääntein, millaisesta myötähäpeästä he itse haluavat puhua. Se kuulemma liittyy enemmän bändin fanien suhteeseen bändiin itseensä. Kun bändin soitto on mitä on, myötähäpeä kuulemma saa fanit samastumaan orkesteriin, mikä puolestaan selittäisi bändin jatkuvasti korkeat levynmyyntiluvut.

... meluzine ...

“Teksteissä esitetyt tapahtumat ovat kuviteltuja kuulijoiden mielissä mielleyhtymien miellelyh

Tässä kohdin on vedettävä henkeä. Kumpi tulkinta Metsäliitto Mäntän konttorin ja myötähäpeä-termin suhteesta on osuvampi, toimittajan vai orkesterin jäsenten?

Metsäliitto on postmoderni projekti

Aloitetaan toimittajan tulkinnasta. Metsäliitto Mäntän konttori on tähän päivään mennessä julkaissut kaksi levyä. Vuonna 2004 julkaistiin viisi biisiä sisältänyt *Paikallistiedotteita*, ja kaksi vuotta myöhemmin ilmestyi hieman laajempi *Kriisipaketti*. Molemmat levyt ovat klassisella tavalla teemalevyjä. Kaikki kappaleet käsittelevät tavalla tai toisella Mäntän kunnalliselämää.

Ensimmäisellä kuuntelulla monet kappaleista vaikuttavat tiettyihin ajankohtaisiin kysymyksiin pureutuville ivallisilta kupleteilta. Siis musiikilta, jolle on vahva perinne esimerkiksi 1900-luvun työväenlauluperinteessä. Kuulemma ajankohtaisista poliittisista kysymyksistä sekä niihin osallistuneista surullisen hahmon ritareista, ja ymmärrämme laulut helposti ivallisiksi kommentteiksi niissä esiintyviä toimijoita kohtaan.

Tarkempi kuuntelu kuitenkin paljastaa Metsäliiton postmodernin projektin.

Bändin sanoituksissa on yksi hyvin johdonmukainen, jatkuvasti toistuva piirre: kerrotun ei yleensä ole johdonmukainen. Usein jokin kerrottavan tarinan historialliseen kontekstiin liittyvä piirre antaa muutenkin ymmärtää, että niissä esitetyt sinällään yksinkertaiset väitteet eivät sittenkään kiinnity mihinkään todellisiin historiallisiin subjekteihin. Kaikki esitetyt väitteet tuntuvat vellovan vapaasti mänttäläisen kunnalliselämän diskursiivisissa rakenteissa. On vaikea hahmottaa, milloin sitaatti vaihtuu ironiaksi, tragedia huumoriksi.

Ennen kaikkea: mikään ei ole Oikein tai Väärin, ei ole Syyllisiä tai Syyttömiä.

Esintyvät henkilöt ja kuvitteellisia. Emme vastaa mahdollisesti syntyvistä kysymyksiä.

Mänttäläistä vai globaalia musiikkia ?

On ylipäänsä monin tavoin epäselvää, missä määrin Metsäliiton laulut kertovat Mäntästä tai mänttäläisistä. Voi olla, että ne kertovat paljon enemmän ongelmista, jotka liittyvät ihmiseen lajina, siis koko ihmiskuntaan.

Kappaleissa kyllä kerrotaan näennäisesti mänttäläisestä todellisuudesta, ja sanoituksissa jopa vilahtelee satunnaisesti sellaisia roolihahmoja kuin "Koikkalainen", "Nikmo", "Kyllikki Ala-Lehtimäki-Jääskeläinen" tai (naapurin puolelta) "Herra Heinonen".

Nimien ei kuitenkaan kannata antaa hämätä. Metsäliitto vihjaa tähän itsekin varsin suoraan: bändin molempien levyjen kansissa on teksti, jonka kaltaisia on yleensä totuttu näkemään Hollywood-elokuvien lopputeksteissä:

Teksteissä esiintyvät henkilöt ja tapahtumat ovat kuvitteellisia. Emme vastaa kuulijoiden mielissä mahdollisesti syntyvistä mielleyhtymistä.

Uskon, että tämä huomautus on enemmän kuin varautumista mahdollisiin oikeusjuttuihin. Se luultavasti edustaa bändin pohjimmaista filosofista suhtautumista sen kappaleissa esiintyvään todellisuuteen.

Kaikki asiat ja hahmot, joista Metsäliitto lauluissaan kertoo, tuppaavat ikään kuin katoamaan olemassa olevasta maailmasta –näin sekä toiminnan kohteina olevina objekteina että toimivina subjekteina. Tämä tapahtuu joko selvästi, tarkoituksellisten kertojan asennetta hämärtävien näkökulmanmuutosten avulla, tai hienovaraisemmin, siirtämällä kerronnan polttopistettä vai viikaa tarinan keskustasta piirun verran sivummalle.

Jossain vaiheessa kuulija uskoo kertojaminän olevan jotain mieltä, kunnes kaikelta putoaa pohja pois; ehkä yhden viatto-

man sanan tai kontekstista omituisesti irtoavan lauseen vuoksi. Kiinnekohta todelliseen Mänttään ja jopa todelliseen maailmaan katoaa. Mielipiteet, merkitykset ja lopulta koko todellisuus hämärtyvät.

Mitä jää jäljelle? Mielestäni pelkkää myötähäpeää. Miten me mänttäläisinä ja ihmiskunnan jäseninä voimme toimia niin kuin Metsäliitto antaa meidän ymmärtää toimivan? Jos olemme todella tällaisina historiallisina hahmoina olemassa, voimmeko enää tuntea muuta kuin pohjantonta häpeää? Ja nimenomaan häpeää, joka on luonteeltaan määritelmällisesti samastuvaa häpeää? Siis sananmukaisesti: myötähäpeää?

Uskallan väittää, että olen tässä paljastanut Metsäliitto Mäntän konttori-yhtyeen jäsenten hyvin tarkkaan miettimän ironisen perusfilosofian ja siihen liittyvän tavan kommentoida meille mänttäläisille meidän mänttäläisten tämänhetkistä kunnallispoliittista todellisuutta. Uskallan myös arvata, että yhtye tulee kiistämään tämän tulkinnan. Muuten en voi selittää sitä nopeutta ja päättäväisyyttä, jolla basisti ja rumpali halusivat Erkkilän saunassa siirtää huomioni kokonaan toisenlaiseen myötähäpeään.

Basistin ja rumpalin avaama toinen latu myötähäpeän maailmaan kannattaa kyllä sekin tutkia. Erityisesti siksi, että se

mielestäni avaa yhtä avartavia näkymiä yhtyeen musiikilliseen olemukseen kuin edellä käsittelemäni latu avasi yhtyeen sanoitusten tulkintaan. Näin siitäkin huolimatta, että basistin ja rumpalin ajatukset olisi lopulta kyseenalaistettava.

Basistin ja rumpalin myötähäpeä-tulkinta on lähtökohdallisesti mänttäläis-itsekriittinen. Pojat haluavat sanoa, että bändistä pidetään ja siihen samastutaan mänttäläisen hällävälääsenteen merkeissä: kaverit sen kun soittelevat, vaikka soittotaidonkin kanssa on vähän niin ja näin. Ja niinhän me muutkin mänttäläiset puuhastelemme; kukin omien pikku projektien kanssa.

Itsekritiikki tallella: kehitys ollut huimaa!

Muutaman vuoden perspektiivillä on helppo yhtyä bändin itsekritiikkiin. Kun itse ensimmäisen kerran kuulin Metsäliittoa, olin bändistä vilpittömän innostunut, mutta esitin samalla mielessäni hartaan toiveen, että bändi jaksaisi treenata vähän enemmän.

Ymmärsin, että halu soittaa bändin valitsemaan musiikilliseen lajityyppiin liittyvällä nopeudella ei estänyt soittajia pyrkimästä tavoitteeseensa vähät välittämättä siitä, että koko porukalla ei ollut minkäänlaisia mahdollisuuksia suoriutua itselleen asettamasta tavoitteesta. Soittajien lähtökohdat olivat niin kovin erilaiset. Oli kaksi muusikkoa, jotka olivat perustreeninsä hoitaneet jo teini-iässä, ja kaksi ei-ihan-vielä-muusikkoa, jotka olivat tulleet bändiin enemmän diletantti-pohjalta.

Kehitys on kuitenkin ollut huimaa. Tänäpäin Metsäliitto Mäntän konttori potkii erityisesti keikkatilanteessa erittäin hur-

jasti. Tempo on sama kuin ennen, ja nyt kaikilla soittajilla on myös kyky selviytyä siitä. Myös rock-musiikkiin oleellisesti liittyvä karisma on lisääntynyt. Laulaja ei enää pälyile yleisöä anteeksi pyytävästi, eivätkä basistin ja kitaristin tennarit ole juurtuneet lavaan. Rumpalikin on onneksi säilyttänyt jo kauan sitten saavuttamansa tason.

Bändin musiikillinen kehitys on hienosti dokumentoitunut sen tähän mennessä julkaisemiin albumeihin. Paikallistiedotteita oli soundeiltaan aika lailla demomaisen suttuinen. Paikoin soitto horjui ja laulaja esiintyi valitettavan alavireisenä. Biisithän olivat kaikki raakoja timantteja, mutta erityisesti yhteissoitto hakee levyllä vielä kovasti muotoaan.

Kriisipaketissa moni asia on toisin. Pohjat kulkevat kuin juna ja laulajalla on aivan uudenlaista, jopa häpeämätöntä itseluottamusta. Väärin ei juuri soiteta eikä lauleta. Myös soundeja on mietitty ja ne ovat huomattavasti ensimmäistä levyä professionaalisemmat. Levyä on selkeästi tuotettu.

Ehkä jostain epävarmuudesta tai oman soundillisen identiteetin hakemisesta kuitenkin kertoo se, että kaikki biisit on miksausvaiheessa käsitelty omanlaisiinsa soundeihin. Levyttä puuttuu johdonmukainen soundimaailma.

On mielenkiintoista nähdä ja kuulla, mihin bändi on kehittymässä. Kun tätä pojilta kysyy, he esiintyvät korostuneen vaatimattomasti. "Ei ole aikaa treenata", "tässähan vaan soitellaan" ja "kunhan hauskaa pidetään", kuuluvat vastaukset. Rumpali on rehellisin. Pitkän linjan muusikkona hän ei voi olla näkemättä, että bändin soittoon on tullut tarkkuutta ja tiukkuutta, ja että meininki on muutenkin erittäin paljon kunnianhimoisempaa kuin ennen.

Samaan aikaan kaikki bändin jäsenet kertovat, että esimerkiksi biisien tekeminen ja sovittaminen on nykyisin kaikin puolin vakavampaa kuin ennen. Myös moderni tekniikka on otettu entistä päättäväisemmin käyttöön.

Metsäliitto Mäntän konttori on siis bändinä kasvanut musiikillisesti hyvin lähelle sitä tasoa, jolla sen sanoitukset ja bändin perusfilosofia muuten ovat olleet jo pitkään.

Siksi on vaikea hyväksyä rumpalin ja basistin bändiä itseään vähättelevää myötähäpeätulkintaa.

Tammikuu 2007. Missä siis mennään nyt?

Soittelen pojille, ja jaapattelen niitä näitä. Haastattelen, kyselen, ja utelen, mutta oikeastaan mielessäni on vain yksi oleellinen kysymys: mitä Metsäliitto Mäntän konttori bändin jäsenille itselleen nyt merkitsee?

Kun pyydän pojilta arviota siitä, miten tärkeä asia (asteikolla 1-10) Metsäliitto Mäntän konttori heille itselleen juuri nyt on, saan vastaukseksi yhden kasin, yhden ysi miinuksen, yhden ysin ja yhden kympin. Keskiarvo on siis tasan yhdeksän.

Näin vakavasti ei suhtauduta asiaan, joka on vain harrastelua. Bändin kehityksen seuraava, erittäin tärkeä askel nähdään, kun se julkaisee kolmannen levynsä. Tämä tapahtuu ennakkotietojen mukaan loppuvuodesta 2007.

**teksti: Pauli Sivonen
kuvat: Hannele Karppinen**

Kirjoittaja on mänttäläinen punk-musiikkiin varauksellisesti suhtautuva filosofian tohtori ja Alan Sokal -fani, joka tähdentää painokkaasti, että Metsäliitto Mäntän konttori -yhtyeen levyjen helpoiten saavutettava paikallinen jakelukanava on G.A. Serlachius -museon Thyran puoti.

Metsäliitto MK:n rock potkii lavalla todella hienosti. Uusi levy on tulossa vuoden lopulla.

